

Hindistan'ın Pakistan'a Yönelik Saldırısının Arka Planındaki Temel Faktörler

Hindistan, 22 Nisan 2025'te Hindistan kontrolü altındaki Cammu Keşmir'in Pahalgam bölgesinde 26 kişinin hayatını kaybettiği saldırının ardından, 7 Mayıs Çarşamba günü Pakistan'da bulunduğunu iddia ettiği "terör noktalarına" yönelik Sindoor Harekâtı'nı başlattığını duyurdu. Bu kapsamda, gece saat 01.00'de savaş uçaklarıyla Azad Keşmir ve Pencap eyaletlerine bağlı çeşitli şehirlere hava saldırısı düzenledi.

Hindistan'ın düzenlediği hava saldırılarının ardından Pakistan misillemeye bulunarak Hindistan'a ait üç savaş uçağı ile iki insansız hava aracını düşürdüğünü duyurdu. Pakistan Ordu Sözcüsü General Ahmed Şerif Çaudri, uçakların düşürüldüğünü basın açıklamasıyla teyit etti.

Hindistan'ın saldırılarında en az 26 Pakistan vatandaşı hayatını kaybetti, 46 kişi ise yaralandı. General Çaudri, Hindistan'a ait füzelerin Pencap eyaletinde dört, Azad Keşmir'de ise iki noktayı hedef aldığını belirtti. En ağır saldırı, Pencap eyaletine bağlı Bahawalpur kenti yakınlarındaki Ahmedpur Sharqia'da gerçekleşti. Bu saldırıda, üç yaşında bir kız çocuğunun da aralarında bulunduğu beş sivil yaşamını yitirdi; ayrıca bir cami bombalandı. Pencap eyaletinde Sialkot'a yakın Muridke köyü ile Shakar Garh bölgesine de saldırılar düzenlendi. Ancak bu bölgelerdeki can kaybı ve yaralı sayısına ilişkin henüz resmi bir bilgi paylaşılmadı.

Azad Keşmir'in Muzaffarabad ve Kotli bölgeleri de Hindistan'ın hava saldırılarının hedefi oldu; bu saldırılarda iki cami yıkıldı. Hayatını kaybedenler arasında 16 yaşında bir kız çocuğu ile 18 yaşında bir erkek gencin de bulunduğu bildirildi. Saldırıların ardından Pencap eyaletinde olağanüstü hal ilan edildi. Tüm hastaneler ve güvenlik birimleri yüksek alarma geçirilirken, Çarşamba günü okullar tatil edildi ve bölgenin hava sahası sivil uçuşlara kapatıldı. Öte yandan, Lahor ve Karaçi hava sahalarında alınan 48 saatlik uçuş yasağı sona erdi ve hava trafiği yeniden normale döndü. Hindistan tarafında ise resmi kaynaklar en az sekiz kişinin hayatını kaybettiğini açıkladı.

Hindistan'ın Pakistan'a Saldırısının Arkasında Yatan Jeopolitik ve Ekonomik Faktörler

Nükleer silahlara sahip iki ülkenin savaşın eşiğine gelmesi, uluslararası kamuoyunun dikkatini yeniden Güney Asya'ya çevirmiştir. Her ne kadar son çatışma dalgası, Hindistan kontrolündeki Keşmir'de meydana gelen bir terör saldırısının ardından başlamış olsa da, Hindistan uzun süredir Pakistan'ı Keşmir'de istikrarsızlık yaratmakla suçlamaktadır. Yeni Delhi yönetimi, Pakistan'ın silahlı grupları desteklediğini, silahlandığını ve eğittiğini iddia etmektedir.

İslamabad ise bu suçlamaları reddederek, Keşmir'deki direniş hareketine yalnızca manevi ve diplomatik destek sağladığını savunmaktadır. Hindistan, geçen ay düzenlenen saldırının sorumlusu olarak "Direniş Cephesi" (The Resistance Front - TRF) adlı örgütü işaret etmiş ve bu grubun güvenli barınağının Pakistan tarafından sağlandığını ileri sürmüştür.

Pakistan, söz konusu saldırıyı kınayan bir açıklama yayınlamış; olayla bağlantılı olduğu yönündeki suçlamaları kesin bir dille reddetmiştir. İslamabad yönetimi, sürecin aydınlatılması için "şeffaf, güvenilir ve tarafsız" bir uluslararası soruşturma çağrısında bulunmuştur. Pakistan Dışişleri Bakanlığı, Hindistan'ın suçlamalarını temelsiz bulduğunu açıklayarak saldırıyla hiçbir ilgilerinin olmadığını vurgulamıştır. Ayrıca Pakistanlı yetkililer, saldırının Hindistan istihbarat servisi RAW tarafından bir "sahte bayrak operasyonu" (false-flag) olarak planlanmış olabileceği yönünde değerlendirmelerde bulunmuş ve olayla ilgili uluslararası, bağımsız bir soruşturmaya açık olduklarını ifade etmiştir.

İslamabad, saldırının temelinde Hindistan'ın Keşmir'de yürüttüğü milliyetçi politikaların ve bölgedeki demografik yapıyı değiştirme çabalarının yattığını iddia etmektedir. 2019 yılında Cammu Keşmir'in anayasal özel statüsünün kaldırılmasının ardından, Hindistan'dan bölgeye yönelik arazi alımları artmış, Tata gibi büyük şirketlerin yatırımları bölgeye yönlendirilmiştir. BJP hükümeti, turizm politikalarını teşvik

ederek Hindistan vatandaşlarının Keşmir'e yerleşmesini desteklemektedir. Birçok Keşmirli ise bu gelişmeleri, Müslüman nüfusun oranını azaltmayı amaçlayan bir demografik mühendislik girişimi olarak görmekte ve bunun bölgedeki tansiyonu daha da yükselttiğini dile getirmektedir.

Hindistan'ın son dönemde Pakistan'ın siyasi ve askeri kararlılığını test etmeye yönelik girişimleri, yerel, bölgesel ve küresel gelişmelerden bağımsız değerlendirilemez. İmran Han yönetiminin tartışmalı bir şekilde iktidardan uzaklaştırılmasının ardından Pakistan genelinde yaşanan siyasi gösteriler, Hindistan'ın tarihsel rakibi olarak gördüğü bu ülkenin iç istikrarını ve askeri kapasitesini test etme arzusunu tetiklemiş olabilir.

Her iki ülke de son yıllarda hem teknolojik gelişmeler açısından hem de tarihsel askeri ittifak ilişkilerinde köklü dönüşümler yaşamaktadır. Hindistan, geleneksel ortağı Rusya'dan giderek uzaklaşırken, ABD ve İsrail ile olan askeri ve stratejik ilişkilerini derinleştirmektedir. Öte yandan, Soğuk Savaş döneminde ABD'nin askeri yardımlarıyla bölgesel bir güç haline gelen Pakistan, son dönemde Çin'le yakın askeri işbirlikleri kurarak Washington'un ittifak ekosisteminden büyük ölçüde uzaklaşmış ve bu durum ABD'nin hoşnutsuzluğunu artırmıştır.

Hindistan'ın son hava harekâtı, operasyonel anlamda ciddi bir başarısızlıkla sonuçlanmış; Pakistan ise hava savunma kapasitesi açısından oldukça güçlü bir performans sergilemiştir. Bu son çatışmalar, Hindistan'ın hava gücünde mevcut eksiklikleri ortaya koymuş; bu nedenle önümüzdeki dönemde Hindistan'ın, ABD ve İsrail'den daha gelişmiş ve modern askeri sistemler satın alacağı öngörülmeğe mümkündür.

Yerel bağlamda, her iki ülke de ciddi ekonomik zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Modi yönetiminin, ekonomik istikrarsızlık ve sosyal huzursuzlukları, aşırı milliyetçi eylemler aracılığıyla örtbas etmeye çalıştığı görülmektedir. Bu kısa süreli gerilim, Hindistan'daki ultra milliyetçi ve radikal tutumların daha geniş çaplı ve gergin saldırı beklentilerinin devamlılığına yol açmaktadır. Haziran 2025'te yapılacak genel seçimler öncesinde Modi hükümeti, Pahalgam saldırısını "ulusal güvenlik" ve "Pakistan tehdidi" bağlamında siyasal kampanyasına entegre etmiştir. Güvenlik politikalarını ön plana çıkaran BJP (Bharatiya Janata Partisi), kamuoyunu yönlendirmek amacıyla sert açıklamalar yapmaktadır. Turizm sektörünün darbe almasına rağmen, Hindistan muhalefeti, bu saldırının siyasi manipülasyon amacıyla tasarlanıp kullanıldığını iddia etmektedir.

Hindistan'ın Pakistan'a yönelik saldırısının, her ne kadar sınır ötesi savunma amacı güttüğü ifade edilse de, Çin ile olan bölgesel gerilim ve stratejik çekişmelerin etkisi büyüktür. Pakistan'ın Çin ile ulaşım alanındaki işbirliği ve Çin'in küresel ekonomik yükselişi karşısında Batı'nın Hindistan'ı bir "kalkan" olarak kullanmaya çalıştığı anlaşıyor. Çin, Malaka Boğazı'nı bypass ederek, Pakistan'ın Gavadir limanı aracılığıyla dünya pazarlarına açılma çabası, dünya ticaret tarihi açısından önemli bir gelişme teşkil etmektedir. Hindistan'ın, 'yersiz' ve 'sebepsiz' bir şekilde Pakistan'ı hedef almasının, küresel ticaret düzenindeki değişimler ve bu düzenle bağlantılı yeni ticaret koridorlarıyla yakın ilişkisi olduğu görülmektedir. Çin'in "Bir Kuşak, Bir Yol" (Belt and Road Initiative – BRI) projesi kapsamında inşa ettiği Çin-Pakistan Ekonomik Koridoru (CPEC) ve bu koridorun Türkiye'ye kadar uzanacak kıtalararası lojistik hattı, Hindistan için bir tehdit unsuru oluşturmuştur. Bununla birlikte, Hindistan'ın geliştirmeye çalıştığı, İsrail'in de içinde yer aldığı Hindistan-Orta Doğu-Avrupa Ekonomik Koridoru (IMEC), alternatif bir ticaret rotası olarak önerilmekte ve Hindistan'ın Pakistan'ı hedef almasının ardında, karmaşık küresel ve ekonomik dinamiklerin bulunduğu söylenebilir.

Hindistan'ın yeni dünya düzenindeki konumlandırılması, Batılı ülkelerdeki Hint kökenli siyasetçilerin yükselmesiyle de açıklanabilir. Eski sömürgelere hizmet etmiş ailelerin torunları olarak, Hint asıllı siyasetçiler ABD ve İngiltere'de Başkan Yardımcısı ve Başbakanlık gibi önemli makamlara yükselmişlerdir. Bu durum, Hindistan'ın Batı ile ilişkilerini güçlendiren bir faktör olarak değerlendirilebilir. Bunun yanı sıra, Hindistan ile İsrail arasındaki yakınlaşma, özellikle savaş suçlusu Benjamin Netanyahu ile Narendra Modi yönetimi arasındaki ilişki de dikkat çekicidir. Irkçılık ve milliyetçilikte Netanyahu'yu örnek alan Modi'nin ideolojik tutumu, bu iki ülke arasındaki ilişkinin sadece basit bir diplomatik yakınlaşma olmadığını, daha derin stratejik ve ideolojik bir bağa işaret ettiğini göstermektedir.

'Çin'in durdurulması' elbette ABD yönetiminin öncelikli dış politika hedeflerinden birini oluşturuyor. Bu bağlamda, tıpkı Yemen'de olduğu gibi, Çin'in ekonomik ve siyasi çıkarlarını hedef alan krizler ve çatışma bölgelerinin sayısının artacağı öngörülebilir. Soğuk Savaş sonrası dönemin paramparça olmuş küresel düzeninde, ekonomik koridorların ve enerji güvenliğinin yeniden şekillendiği bu günlerde, büyük güç

rekabeti ve çatışmalarının yoğunlaşması kaçınılmaz gibi görünmektedir. Zira jeopolitik ticaret koridorları yalnızca ekonomik ilişkilerle değil, aynı zamanda güvenlik, diplomasi ve iç siyasetle de doğrudan bağlantılıdır. Keşmir gibi kırılgan bölgelerdeki gelişmeler, bu küresel güzergâhların kaderini etkilemeye devam edecektir.

Sonuç

Çatışmalarda şu an için bir durgunluk yaşanmakta olup, Hindistan hükümetinin "Eylemlerimiz odaklanmış, ölçülü ve saldırıları tırmandırmama niyetindeyiz. Hiçbir Pakistan askeri tesisi hedef alınmamış, yalnızca terör noktaları hedeflenmiştir" açıklaması, mevcut çatışmanın kısa süreli bir test niteliği taşıdığını ve gerilimin tırmandırılmadığını göstermektedir. Ancak hem bölgesel hem de küresel gelişmeler, Hindistan'ın Pakistan'a yönelik provokasyon ve kışkırtmalarının daha geniş ölçekte tekrarlanabileceğini göstermektedir. Pakistan'ın hızlı ve kararlı askeri yanıtı, şu an için Hindistan'ın beklentilerini aşmış gibi görünse de, bu durum Hindistan'ın daha büyük bir taarruz ve saldırı için hazırlık sürecinin başlangıcı olabilir. Bu ihtimal, özellikle Hindistan'ın stratejik hedefleri doğrultusunda daha geniş çaplı askeri eylemlerin gündeme gelebileceğini düşündürmektedir.